

Eerbetoon aan Nelson Mandela

De **voorzitter**: Dames en heren, zoals de traditie het wil en volgens de usance voor mijn ambt, breng ik vandaag hulde aan een man die door zijn overlijden thans de wereldactualiteit beheerst en aan wie door de hele wereld unisono eer betoond wordt.

In zulke omstandigheden schieten woorden tekort.

De superlatieven die de jongste dagen uitgesproken en geschreven werden, die we gehoord en gelezen hebben, waren al vele jaren op hem van toepassing. Er was niets van gelogen en al die lofprijzingen zullen eeuwig naklinken op onze blauwe planeet, die verweesd achterblijft.

Wanneer de dood aanklopt, ontstijgen de mensen die ons ontruikt worden, de aardse dimensie, sommigen voor altijd, anderen slechts voor even. In sommige gevallen gaat de erkenning de postume roem vooraf.

Voor Barack Obama was Nelson Mandela de laatste grote bevrijder van de 20ste eeuw. Voor anderen was hij een held, de stichter van de regenboognatie, een van de grootste leermeesters uit onze geschiedenis, een vader, een vriend, een mentor, de trots van een heel werelddeel, een gids, een wijze, een voorbeeld, de messias... Van overal ter wereld stromen de eerbetuigingen toe. De vlaggen hangen halfstok. De wereld is ontredderd.

Alles wat er over Mandela gezegd en geschreven is, in welke hyperbolische en lovende bewoordingen ook, is de waarheid.

Nelson Mandela is niet meer, maar sterven moeten we allemaal. Ik denk dat hij de stortvloed van – terechte – hommages en blijken van erkenning zou hebben weggewuifd. “Ik ben geen messias,” verklaarde hij, “maar een gewone man, die als gevolg van buitengewone omstandigheden een leider werd.”

Wat hij wél graag gehoord zou hebben, is dat we zouden beloven de fakkel over te nemen en zijn strijd voort te zetten. Bescheiden als hij was, zou hij ons nooit gevraagd hebben zijn voorbeeld te volgen, maar is dat niet het enige lichtende voorbeeld?

Nelson Mandela was geen man om wiens verlies men treurt, maar een baak op onze levenszee en het pad dat hij heeft uitgezet, zal ons stellig naar een betere wereld leiden, maar daar moeten we ook zelf onze schouders onder zetten.

Met laudatio's of lamentaties, of met gepoeh dat men zijn pad gekruist heeft, zal men zijn zienswijze niet verankeren en zijn daden niet laten voortleven. Wij moeten de herinnering echt levendig houden, het mag geen holle nagedachtenis worden, geen schijn van morele *satisfecit*, want zo zouden we de glimlach van deze man, die bij leven al een legende was, niet oprecht doch slechts schameltjes beantwoorden.

27 jaar lang is Nelson Mandela tot het uiterste gegaan om zijn bewakers te begrijpen, lief te hebben, vergiffenis te schenken; 27 jaar vrijheid heeft hij opgeofferd voor de strijd tegen de apartheid; 27 jaar lang bleef hij grootmoedig en volhardend. Niet alleen die 27 jaar, maar heel zijn leven heeft hij gevochten voor dat ideaal, opdat zijn medemensen vrij zouden kunnen leven en samenleven.

Was hij dan gek, was hij een dichter of was hij gewoon naïef doordat hij geloofde dat er in de wereld ook plaats was voor rede en wijsheid? Steeds met de glimlach antwoordde hij ons: “Het lijkt altijd onmogelijk... totdat men het doet...”.

Moeten wij op onze beurt nu niet stilstaan bij de wantoestanden die ons tijdperk vergiftigen en die schijnbaar onmogelijk te verhelpen zijn? Moeten we ons niet afvragen wat we beter kunnen doen om honger, ongelijkheid, armoede, onrecht en alle andere gruwelen die uit de menselijke natuur zijn voortgesproten, uit onze samenleving te bannen?

Ongetwijfeld beschikken we niet over zijn kracht of zijn charisma, hebben we nog geen tiende van zijn wilskracht, nog geen honderdste van zijn geduld, nog geen duizendste van zijn vastberadenheid.

Sommigen verzetten bergen, anderen zijn niet meer dan een zandkorrel. En dat is ook goed.

Is dat niet de ware manier om Nelson Mandela eer te betuigen?

“De dood is onvermijdelijk, maar wanneer een man gedaan heeft wat hij als zijn plicht beschouwt, kan hij in vrede rusten.”

Hopelijk zullen we ons die uitspraak ooit zelf waardig maken.

De Kamer neemt een minuut stilte in acht.

